

Con chó nòi

triệu huấn

Chúng tôi chỉ có hai vợ chồng già về hưu sống với nhau. Con cháu lớn theo chồng vào công tác trong thành phố Hồ Chí Minh. Thằng cháu thứ hai đi bộ đội, đóng quân xa. Chẳng biết nghề gì để làm thêm, chúng tôi sống bằng đồng lương hưu chật hẹp.

Năm ngoài con gái trong nam ra chơi, mang biếu bố mẹ một con chó Nhật bé xíu nói là để ông bà nuôi cho vui. Vui thì có vui nhưng coi như thêm một miệng ăn.

- Nó bé tí, ăn hết bao nhiêu mà bố lo!

- Nhưng chết là cứ phải có thịt cá, trứng sữa thì nó mới chịu xơi. Thứ đó, ngay cả người cũng chẳng có mà ăn nữa là chó.

Con chó chỉ to hơn vốc tay một chút. Đấy là kể cả bộ lông xồm, chú nếu đem tắm, nó tọp đi bằng con chuột. Phải nói là nó rất xinh. Cái mũi đen bóng ướt ướt, cái lưỡi đỏ hồng, lông mặt màu vàng và trắng, lông mình vàng sẫm có vài mảng đen. Còn lông bụng thì trắng muốt và mềm như nhung. Lúc mới về tôi tưởng nó không biết sữa. Nhưng sau khi biết là trở thành thành viên chính thức của căn nhà này thì cậu ta bắt đầu lên tiếng. Tiếng sữa "ách ách" bé bỏng nghe đến thương.

Nó có cái tên rất dài: I-mô-hi-ta Nô-sô-đa Ken-gi!

- Trú danh thật! Ai đặt tên cho nó thế?

- Con đấy! - Con gái tôi cười thích thú - Con không biết tiếng Nhật, nhưng thấy ngôn ngữ của họ hay có âm i, âm ô, âm a, thế là con ghép ngay thành cái tên. Nó chẳng có nghĩa gì đâu. Ai có tò mò mở từ điển ra tra cũng chịu.

- Sao con không đặt là Xu-du-ki, là Ta-na-ca hay Sô-ny, vừa rất Nhật lại vừa dễ gọi?

- Con sợ mấy cha Nhật Bản đó tự ái!... Hơn nữa mấy ông ta không thông cảm lại tưởng con khoái mấy thằng tư bản, lấy chó ra đặt tên để mà vuốt ve hôn hít!

- Nhưng dù sao thì cũng quá dài. Bố cứ gọi là Ken cho tiện.

- Tiện nhưng lại không sang. Con người đời lúc cũng nổi lên nhờ cái tên, nữa là chó. Ai hỏi, bố cứ giới thiệu: Đây là con chó nòi thuần chủng I-mô-hi-ta Nô-sô-đa Ken-gi. Và bố giải thích I-mô-hi-ta là giống, Nô-sô-đa là tên một hòn đảo nhỏ phía đông của đất Phù Tang, còn Ken-gi là tên riêng.

- Để làm gì kia chú? Với một con chó thì thật là điều vô bổ. Nó đâu có hiếu danh?

- Không phải cho nó, mà là cho chủ nó. Nhiều người nổi tiếng không do tài năng của chính họ, mà nhờ vào những cái không phải của họ!

Kể ra con gái tôi nói cũng đúng. Nhưng nổi danh vì con chó thì chẳng vinh quang thêm chút nào.

Khi cháu đi rồi, tôi bàn với nhà tôi đem bán ngài I-mô-hi-ta Nô-sô-đa Ken-gi đi, chắc cũng được một món kha khá. Nhưng bà vợ không chịu.

- Nhà vắng vẻ, nuôi con chó để mà chiều cho đỡ buồn. Nghe ông tán chuyện mãi cũng thấy nhàm.

Vài hôm sau có bà bạn đến chơi. Nhìn thấy Ken-gi bà thích quá.

- Chị mới mua con chó Nhật đấy à? Đục hay cái?

- Đục, chó nòi thuần chủng I-mô-hi-ta Nô-sô-đa Ken-gi!- Tôi trả lời thay vợ, kịp thời và rất tron tru.

- Tuyệt quá! Nhà em có con chó cái xinh lắm. Hai nhà ta kết thông gia thôi! Nếu con nhà em sinh nở mẹ tròn con vuông thì em biếu anh chị con đầu đàn!

Nhà tôi mừng quá, nhưng còn do dự:

- Sợ cháu còn bé nhỏ nguyệt hoa chưa tường!

- Không đâu chị ạ. Cái giống nó bé thôi, chú tuổi thì có khi trưởng thành rồi.

- Mai chị cứ đem tiểu thư đến đây thử xem sao.- Tôi góp ý - Chúng nó thuận nhau là được. Với loài chó không thể ép duyên.

Nhà tôi nóng vội, muốn bà bạn mang lại ngay chiều nay, nhưng bà gạt đi:

- Không được! Phải đợi ngày lành tháng tốt thì mới có kết quả.

Gần một tuần sau, bà bạn đến dúi cho nhà tôi hai quả trứng gà rồi thì thầm:

- Mai em đem con Mi-ki nhà em sang. Chị bồi dưỡng trước cho chú rể nhé!

Có cái trái với loài người ở điểm này: đồ sính lễ lại do nhà gái đưa lại!

Chưa bao giờ làm cái "nghề" này nên tôi cũng lúng túng. Để cho kín đáo, tôi chuẩn bị giúp nó cái buồng dưới hầm bếp. Bà bạn đã đưa dâu đến đúng giờ hẹn, và Ken-gi đã tỏ ra sành sỏi như một chàng trai thực sự.

Tiếng lành đồn xa, và thế là bao nhiêu người có chó cái tìm đến. Tôi phải ghi địa chỉ, ngày tháng vào một quyển sổ đăng ký. Chưa biết lợi hại ra sao, nhưng Ken-gi đã tự kiếm cho nó một số bữa ăn thịnh soạn. Khi trứng, khi thịt, có lần được nguyên một lạng chả nữa!

Mấy tháng sau chúng tôi được biểu con chó đầu tiên. Thật cha nào con nấy (hổ phụ sinh hổ tử). Chú chó con rất giống bố. Và tôi đã đặt cho nó cái tên dài dòng không kém: I- mô-hi-ta Nô-sô-đa Mi-ken-gi.

Chúng tôi tính phải bán ngay đi. Nuôi hai con một lúc vất vả quá. Hơn nữa chúng tôi cũng đang túng. Nhưng biết ai mua mà bán? Tôi quyết định đăng báo, nhưng để đỡ tốn, tôi bớt đi một chữ trong cái tên dài dòng đó:

"Bán chó Nhật thuần chủng nòi I-mô-hi-ta Nô-sô-đa. Hỡi... Tiếp khách cả ngày".

Ngày hôm sau đã có một chàng phóng Cúp ĐĐ đến. Tóc dài, mặt rỗ, râu quanh mồm hoang dã, cao to sơ-mi kẻ, quần bò, giày A- di- đất, xách chiếc túi da, khóa xe xong bước vào cửa, anh ta hỏi trống không:

- Đây bán chó à?

Kết hợp giữa ngoại hình và ngôn ngữ, tôi đoán nhận anh ta thuộc nòi Phe thuần chủng - Khách sộp đây!

- Có đấy mời anh vào.- Tôi đặt con chó con lên bàn vuốt, nó ngoan ngoãn nằm yên- Anh xem đi.

Người khách chăm chú nhìn, đưa ngón tay cho chó liếm, rồi giọng chê liền:

- Thế này mà cũng gọi là chó nòi à? Bé tí hin!

Tôi cười ầm lên:

- Anh chưa biết "chó bỏ túi" bao giờ phải không? Anh định mua chó thịt cho cửa hàng đặc sản hay sao mà cần to. Chó của tôi giá trị ở cái tầm vóc nhỏ, mà lại khôn hơn những con chó to đùng.

- Nó biết làm những gì?

Tôi gọi chó bố Ken-gi lại. Theo hiệu lệnh của tôi nó ngồi bệt, khoanh tay, đi hai chân, lộn tùng phèo, đập trúng cái kẹo bi lồi tung lên cao, và tiết mục cuối cùng là ôm cái khăn đi hai chân đưa xuống bếp cho bà nhà tôi.

- Tôi có cần cái khăn đâu mà ông bắt tội nó mang xuống!

Nghe tiếng bà vọng lên, ông khách khoái trí cười ha hả:

- Được việc đấy Nhưng con này chắc chưa biết làm gì.

- Vâng, nó còn non cần phải dạy bảo. Người mà không dạy cũng chẳng biết làm gì nữa là chó.

- Thế bố "quát" bao nhiêu?

- Ba mươi nghìn.

- Ba mươi nghìn, hơn cả "chỉ" con chó?

- Anh chưa say thì anh mua làm gì cho tốn tiền.- Tôi nghiêm trang khuyên anh
- Thứ này chỉ để bán cho những tay mê chơi. Con này non nên chỉ ba chục thôi. Con Mu-lanh Ru-giơ tôi bán một chỉ con Cãm-pa-ti-ta một chỉ hai, con Phơ-lô Đa-nuýp chỉ tám, lại còn biếu thêm tôi bao ba số! Kỷ lục đấy! Tuy vậy, ở ta chơi chó cảnh rẻ như chơi chuột thôi mà. Mới đây Hội bán chó đấu giá Cãm-brít-giơ bên Anh họ bán con chó nòi Bắng-đi đồ Bát-đa năm trăm nghìn bằng Anh, xấp xỉ sáu mươi ki-lô-gam vàng, đủ mua một nghìn năm trăm cái Cúp ĐĐ anh đang đi.

Mặt ông khách tròn lên.

- Bố là một chuyên gia về chó?

Anh la liếc nhìn cái tủ sách đồ sộ của tôi, phần lớn là sách trinh thám, viễn tưởng. Nhưng ngăn trên có bày ba bộ từ điển đồ sộ trông rất đáng nể.

- Không.- Tôi cải chính- Lái chó thôi! Cần gì phải chuyên gia mới hiểu nổi những điều trên: Nếu anh có thể đọc đặc biệt của Thư viện quốc gia, xin giới thiệu anh lên phòng 48, mở sổ phách HN, 165.792, mượn bộ "ăng-xi-clô-pê-đi" về chó của Giôn Béch-cơ, anh có thể thấy bức ảnh mẫu con chó nòi I-mô-hi-ta Nô-sô-đa in ở trang 397. Liên đó là một bài hai mươi ngàn chữ giới thiệu về nó!

(Xin đọc giả nhớ cho là những điều tôi nói trên chỉ cốt để bổ sung kiến thức về chó cho ông khách hàng của tôi thôi, chứ không hề có ý định dắt dẫn các bạn đi tìm những chứng liệu vô bổ đó làm gì cho mệt công vô ích).

Sau một phút suy nghĩ về mặt ông khách hăng hái hẳn lên:

- Nghe bố nói, con "máu" lắm rồi. Con cũng liều đưa cổ cho bố cửa. Con đặt bố "hai sợi giây", xin bố năm nghìn uống nước.

- Nếu định cho anh năm nghìn thì tôi "quát" ba mươi lăm kia. Của giống má, mặc cả làm gì cho mất thì giờ. Anh về suy nghĩ đi, có đủ ba chục thì hãy quay lại. Ừ tiên thì cứ chơi cái món cây tơ bảy món là ngon.

Chó cảnh làm gì cho tốn!

Bị kích thích mạnh mẽ, ông khách mở luôn túi đặt tròn ba chục nghìn lên bàn. Tôi liếc thấy chưa hết phần ba số tiền anh ta mang theo mà tiếc. Giá tôi quát bốn chục cũng có khi xuôi!

- "Xong" chứ bố?

Tôi lấy cái túi có đặt con chó vào trong rồi gài lên quai túi miếng bìa cứng đã ghi sẵn dòng chữ bằng mực tàu: "Chó nòi thuần chủng I-mô-hi-ta Nô-sô-đa Mi-ken-gi sinh ngày 14 tháng 3..."

Anh ta vui vẻ đứng dậy xỏ nhầm đôi dép. Lập tức chó bố Ken-gi ngoạm gấu quần kéo lại.

- Nó nhắc anh đi nhằm dép đấy !

- Đúng là chó nòi! - Anh ta thừa nhận - Cảm ơn anh bạn Cún!

Hôm sau có ba người đến hỏi mua chó. Tôi phải xin lỗi vì đã bán hết con cuối cùng. Tôi hẹn ai muốn mua cứ để địa chỉ lại, khi nào có tôi gọi. mấy con sau tôi bán rất dễ dàng. Tôi chỉ đưa đẩy câu chuyện là bán được ngay, chứ không cần đến những lời thuyết pháp cao siêu như lần đầu nữa.

Không phải ông bà thông gia nào cũng tử tế. Có người lờ không biếu chó. Có người cho con còi, có người thông báo là mẹ nó bị sảy thai... Nhưng bỏ qua những trường hợp đó đi thì Ken-gi cũng giúp cho chúng tôi một khoản thu kha khá. Chẳng thế mà bà nhà lòi gọi nó bằng cái tên thân mật: "Cậu Ken-gi"!

Chỉ có cái sự nổi tiếng về nuôi chó giống thôi mà cũng có người ghen tị với chúng tôi. Ông hàng xóm liền vách (tôi xin phép giấu tên) hoàn toàn không vui vẻ từ ngày xuất hiện "cậu Ken-gi" ở nhà tôi. Ông là người to béo thấp đậm như con Nhất Sách. Chúc ông ta cũng to, cái chúc có quyền quyết định số phận của nhiều người khác nữa. Cứ nhìn cái căn hộ "ghép hai tiêu chuẩn" hơn sáu chục mét vuông của ông thì cũng thấy phần nào uy quyền của ông. Ông đã to mà bà cũng lại to. Bà phụ trách cả một công ty. Bà đề xuất được nhiều sáng kiến để cân đối vật tư nguyên liệu, khai thác nguồn hàng, thu lãi cho công ty. Bà đặt các trạm ở các cửa khẩu, đón những người lao động nước ngoài về, thu mua hàng hóa quá tiêu chuẩn với giá thỏa thuận để chống con phe lũng đoạn thị trường. Giá bà đặt thường chỉ bằng bốn phần năm, ba phần tư, hoặc hai phần ba giá thị trường. Người có của phải nhắm mắt thỏa thuận vì nếu không, bà yêu cầu để hàng lại để giải quyết sau. Hàng khai thác được, một ít bày mẫu, còn lại tuồn cho con phe chia cho nhân viên tiêu thụ ngoài, thu tiền mặt quay vòng nhanh cho công ty. Bà được tiếng là quan tâm đến đời sống quần chúng, và dĩ nhiên là bà cũng có phần. Phần đó to hơn, tinh thần và kín hơn, chả thế mà cái gì bà cũng có. Mấy người xấu bụng đồn bà có dư trăm cây nhưng tôi không tin. Mục sở thị chỉ có hai cái Cúp, một cái Xi-ty, một cát-xét, một ti-vi màu mà nhiều người cũng có. Còn vàng thì tuyệt nhiên tôi không nhìn thấy bao giờ. Riêng ăn uống thì quả là bữa nào cũng như cỗ. Hàng xóm nhòm nhó nhau từng miếng ăn thì có hay ho gì! Nhưng khốn nỗi người ta cứ bày ra trước mắt như chọc tức cái cảnh nghèo khó của mình.

Ông bà chỉ được một cậu con trai nên rất cưng chiều. Cậu bỏ trường từ năm lớp chín để theo học một lớp nhạc tư. Ông bà mua cho cậu một cây vĩ cầm của nước ý. Ba năm theo đuổi nghệ thuật rồi mà chưa kéo thành bài, vẫn còn đang luyện từng nốt, từng đoạn. Gần đây cậu ít kéo hơn mà chuyển sang tập nghe. ấy là nghe nhạc chung thôi, chứ không phải vĩ cầm. Cái cát-xét nhà cậu mất điện cũng kêu, vì đã có ắc quy dự trữ. Cậu nghe nhạc Pốp, nhạc gia, nhạc rock... và cả những bài hát chống cách mạng, ca ngợi quân lực Việt Nam cộng hòa thời ngụy. Cậu mở rất to. Gần đây còn kéo một số nam nữ cùng lứa tuổi đến uống rượu rồi nhảy, chúng nhảy rầm rầm, cười nói, la hét như điên. Có lần tôi góp ý thì cậu cười và trả lời thản nhiên:

- Nhạc hay thế, lại nghe không mất tiền, mà cụ cứ còn từ chối thì xin cứ đóng cửa lại.

Tôi không dám giải thích, vì đối với cậu thì những khái niệm sóng âm thanh, sự

lan truyền mùi vị trong không khí, nguyên lý chiếu rọi ánh sáng đều là khó hiểu thậm chí còn vô nghĩa hơn. Và lại với cậu thì không nên quá lời để cậu khỏi nổi khùng. Cậu có thể tương ra hàng loạt ngôn từ tục tĩu không phải chỉ với hàng xóm mà ngay với cả bố mẹ. Con người ấy có thể đem can xăng đổ vào nhà khác để châm lửa đốt.

Thế nhưng "cậu Ken-gi" nhà tôi đôi lần cất lên tiếng sủa "ách ách" thì đã được ông hàng xóm góp ý kiến ngay:

- Bác nuôi chó làm gì, lợi bất cập hại. Lỡ nó dại nó cắn người thì lỗi thôi to, hằng năm Nhà nước bỏ không biết bao nhiêu tiền để chế tạo vắc-xin chống dại. Nghe nói viện Y-éc-xanh mỗi ngày phải xoay nửa tạ thịt bê non để nuôi cấy vi trùng dại. Đã có biết bao nhiêu chỉ thị "triệt để chó" mà chúng vẫn tồn tại, mà lại có phần phát triển nữa chứ. Riêng cái nạn chó ta đã đủ chết rồi, nay còn cho nhập cả giống chó Nhật chó Tây vào, mới thật đáng sợ. Trong khi dân không có ăn, mà có người đem thịt, cá, trứng, đường nuôi chó thì không hiểu quan điểm lập trường của họ ra sao. Nền kinh tế quốc dân đến sạt nghiệp vì lũ chó mất. Ông Nhà nước mình bắt lực, chứ vào tay tôi thì tôi diệt hết ngay. Cứ ra một đạo luật quy định nuôi chó là bất hợp pháp. Huy động quân dân tុ vệ cả nước cứ thấy chó là bắn nấu riềng mẻ luôn. Súng đạn ta đâu có thiếu. Đến hổ, báo, bò tót, voi, tê giác dũ tận là thế mà giờ đây coi như cơ bản diệt hết rồi. Thế thì diệt mấy con chó có gì là khó. Cứ lo cái nạn nhân mãn mà quên mất cái hiểm họa khuyển mãn. Ở Úc châu đã có sự bùng nổ sinh thái về thỏ, về đà điểu, về chuột túi, thế thì ở nước ta biết đâu chẳng xảy ra chuyện bùng nổ sinh thái về chó? Tôi khuyên bác nên bán con chó Nhật của bác đi, kéo sau này cho cũng không ai lấy.

- Dạ, tôi đang tìm khách nhưng chưa có ai hỏi.- Tôi trả lời hoãn binh.

- Đắt rẻ cũng tống đi. Mình là dân trí thức, làm việc bằng đầu óc, đem nó sủa vài tiếng là không ngủ được ảnh hưởng đến chất lượng công tác lắm.

- Dạ, bác nói chí phải ạ, quả là con chó nhà tôi hư quá, đôi lúc cũng mất trật tự ạ.

- Không phải đôi lúc, mà là luôn luôn.- Mặt ông tỏ ra phẫn nộ.

Con Ken-gi không biết nói, nên tôi phải xin lỗi ông và mỗi lần nó lên tiếng là chúng tôi vội chuyển sự chú ý của nó sang hướng khác để nó bớt lời đi.

Cậu I-ô-han vốn là người hay đùa. I-ô-han là mật danh của cậu con ông hàng xóm. Thực ra cậu cũng chẳng biết đó là tên mình. Chúng tôi gọi thế, là để hai vợ chồng nói chuyện có lỡ lời chạm vĩa cậu thì cậu cũng không biết mà nổi cơn lôi đình lên với chúng tôi. Chẳng là một lần xem phim Các vụ án của Hung có chuyện cảnh sát phải truy lùng một tội phạm là I-ô-han. Có hàng nghìn người du lịch mang tên này vào đất Hung mỗi ngày nên chắc chắn đó là cái tên phổ biến. Bà vợ tôi mượn luôn đặt cho cậu hàng xóm. Sở dĩ chúng tôi không dùng tên ta như Ba Sẹo, Tư Hủi, Năm Lênh Khênh để đặt vì sợ có ông Sẹo ông Hủi nào đó nghe thấy lại động lòng.

Hãy mô tả lại một trò đùa của cậu:

Một bữa thấy Ken-gi lon ton tới gần cửa nhà mình, cậu I-ô-han liền huýt sáo

khe khẽ gọi con chó bé nhỏ. Ken-gi nhìn người hàng xóm với cặp mắt nghi ngờ. Nhưng sau đó nó hít hít mũi, liếm mép ve vẩy cái đuôi ra chiều muốn làm quen. I-ô-han hất hất cái mũi giày tỏ ý muốn đùa. Con Ken-gi cả tin vờn vờn, rồi phốc một cái vồ luôn vào cái mũi giày bóng loáng, khe khẽ gặm một cách âu yếm. Thừa lúc sơ ý, I-ô-han hất mạnh, tung con chó bé bỏng lên cao như tung quả bóng, và tiện đầu cậu ta tặng luôn một cú tét làm cho Ken-gi bắn ra xa đến ba thước, quăng mình trên hành lang kêu không ra tiếng. Nhà tôi chạy ra thì thấy Ken-gi nằm bẹp rên rỉ, nước mắt chảy ra ướt đầm. Bà vuốt ve con chó. Nhìn I-ô-han đứng đấy nhe răng cười hô hố thì bà tức giận hét lên:

- Người chi mà độc ác thế! Nó làm gì mà mi đá nó?

Tên tội phạm thân nhiên đi vào nhà. Bà mẹ hần nghe ồn ào chạy ra hỏi thì I-ô-han chỉ cười:

- Đùa con cún một tí mà mụ ấy kêu như cha chết! Kinh cho dân cá gỏi! (vợ tôi là người xứ Nghệ).

- Mày động vào cái cần câu cơm của người ta làm gì họ chẳng xót ruột. Nói rồi bà mở lồng bàn nhón một miếng giò đi ra cửa. Thấy nhà tôi, bà đon đả vui vẻ nói với Ken-gi:

- Sao thế cún? Lại quẩn bên chân, nó lở giẫm phải chú gì? Thôi đền cho miếng giò đây!

Bà để miếng giò ngon lành trước mũi Ken-gi, nhưng nó chẳng ngửi và cũng không thèm ăn. Cặp mắt đầm nước của nó nhìn mẹ tên tội phạm với một nỗi oán hận mãnh liệt. Nó cố đứng dậy đi những bước xiêu vẹo lần vào nhà. Thái độ đó như muốn nói với bà: "Miếng ăn bà giăng tù tay đồng loại đó tởm lợm lắm. Bà hãy đem về mà nuốt đi, chú Ken-gi này không thèm".

Một hôm có cô gái bế đứa trẻ đỏ hỏn đến nhà I-ô-han khóc mếu rồi quăng luôn đứa con ở giường mà bỏ chạy. I-ô-han lao ra theo thì thấy hai tay đàn ông lù mắt cản lại, cho một thằng khác đeo cô gái đi. Năm phút sau chúng cũng ngồi lên xe máy biến hết.

Đứa trẻ sơ sinh khóc thét lên ngằn ngặt. Còn I-ô-han chẳng biết làm gì, cứ ra vào vào. Thấy đứa nhỏ khóc quá nhà tôi cũng động lòng thương cảm. Bà chạy sang bảo cậu I-ô-han:

- Nó đói đấy. Có sữa cậu pha ra cái chén, ấm tay thì lấy thìa bón cho nó.

- Kệ xác nó. Việc gì đến bà mà bà chõ mõm vào việc nhà người khác!

Nhà tôi vừa giận vừa xấu hổ quay ra.

Khi vợ chồng ông hàng xóm về thì trong nhà xảy ra một vụ cãi cọ gay go lắm. Lần này tôi tò mò muốn nghe thì họ lại đóng kín cả cửa kính lẫn cửa chớp lại. Ngôn ngữ thì lồm bồm nhưng tiếng đập bát đĩa cốc chén, ấm phích, đập lọ hoa, tủ gương, đồng hồ, đập ti-vi, cát xet... thì nghe rất rõ. Thậm chí tôi có thể ước tính sự thiệt hại lên tới hai cây mà không sợ sai là bao.

Trưa hôm đó bà mẹ bế đứa trẻ sơ sinh thuê xích-lô đi đâu, mãi tới tối mới về,

nhưng là về tay không. Những tình tiết trên cho phép tôi đoán nhận sự vụ như sau:

- Cậu I-ô-han là tình nhân của cô gái kia. Cô có mang, quyết tâm theo đuổi bất buộc I-ô-han phải cưới cô hám chàng trai con một nhà giàu. Cái thai là lá bài duy nhất, nên cô không chịu phá. Cô hy vọng nhà này hiếm người họ sẽ quý dòng máu của họ. Nhưng I-ô-han chỉ chơi bởi chứ chẳng yêu và cũng không có ý định lấy cô ta. Cuối cùng cô ta quăng đứa con lại đây để gây sức ép. Có thể ông bà cũng thương đứa cháu, bắt cậu ta cưới, cậu ta liền biểu lộ quyết tâm của mình bằng một trận đập phá. Bà mẹ buộc phải đem đứa nhỏ đến điều đình với cô gái, ấn cho cô ta một số tiền kha khá. Cũng có thể bà ta đem cho ai, hoặc bán đứa trẻ đi? Vợ tôi cực lực phản đối giả thiết đem bán. Mà có bán cũng không ai dám mua.

- Chó còn bán được nữa là người! - Tôi lập luận.

- Ông nói cú ngang như cua ấy. Chuyện với ông chán lắm.

Tôi đành cười làm lành. Tôi bỗng nhớ đến mỗi bận người ta đem một chú I-mô-hi-ta Nô-sô-da con đến tặng thì vợ chồng tôi vui mừng hớn hở như mở cờ trong bụng. Thế mà cô gái mang đến cho họ chú bé "thuần chủng" nòi I-ô-han thì họ lại đập phá rồi tìm cách tống đi bằng được. Chẳng lẽ con người lại không bằng con chó. Chẳng lẽ chó bán được, con người không bán được mà họ rẻ rúng.

Nhưng nỗi bất hạnh đến với họ không chỉ có thế.

ở cơ quan, ông kém phiếu không vào được đảng ủy. Còn bà thì được báo nghỉ hưu nay mai. Kể ra không trúng đảng ủy hay về hưu cũng là chuyện thường tình thôi. Nhưng với những người này thì lại là một mất mát quá lớn. Mất những cái nằm ngoài cương vị, ngoài chức năng của họ. Đó là cái khoản mà một trăm lần lương họ chồng lên cũng không cao bằng.

Rồi một bữa, cánh tử nhà họ bị bật tung. Ông bà kêu trời kêu đất là bị mất trộm. Công an đến đo đạc, chụp ảnh các dấu vết. Bà cũng không dám khai rõ là mất những gì và bao nhiêu. Và ngày hôm đó cũng biến mất luôn cả cậu I-ô-han. Chẳng lẽ kẻ cắp lại khuan cả của lẫn người. Ông bà chỉ còn biết khóc.

Bây giờ mới vỡ lẽ ra là chính cậu quý tử đã xoáy tất cả cái món ông bà ki cóp được trong bao nhiêu năm nay, rồi theo bọn đầu gấu nào đó đi di tản mất rồi!

Nỗi đau đâu dễ qua nhanh. Thỉnh thoảng lại thấy ông bà mếu máo khóc lóc, phần vì tiếc của, phần lo cảnh cô đơn trước tuổi già, không còn cơ hội quay lại thời hoàng kim nữa...

Bà vợ tôi cũng áy náy cho tình cảnh của họ:

- Bây giờ còn gắng chịu được, chứ ít nữa lợm khộm không có đứa con thì nhờ cậy vào ai.

- Con cũng tùy thôi, chứ như cái thằng I-ô-han thì có còn tội hơn không. May

mà nó đi di tản cho xong nợ. Của ấy ở ta nó phá ta, sang Tây nó phá Tây, đi Mỹ nó phá Mỹ... Loại đó có thể gọi là chưa thành người, xét cho cùng thì còn thua cậu Ken-gi của chúng ta.

- Đến tuổi nào thì nó cũng phải biết nghĩ chứ! Biết đâu rồi nó chẳng gửi tiền về nuôi ông bà.- Nhà tôi nhìn tôi về trách móc.- Con chó làm sao so được với con người?

- Bố mẹ không quý, người tình cũng không yêu, con đẻ ra chẳng thương, hàng xóm láng giềng chẳng ưa, đến Tổ quốc cũng khinh nốt. Ai mà biến cái được l-ô-han thành người lương thiện thì tôi xin phục sát đất.

- Ông ăn nói cú ngang như cua ấy!

Tôi nhớ đến câu nói của ông già trong vở kịch Người cha thô bạo: "Có dạy thì phải dạy từ nhỏ, chứ đợi đến hai mươi tuổi mới dạy thì muộn rồi. Không dạy nổi đâu!". Tuy vậy, mỗi lần bà nhà đã phán là "ông nói ngang như cua" thì tôi không dám cãi lại nữa. Tôi cảm thấy lòng độ lượng của bà gần với thần thánh. Còn tôi nhìn đời hình như cay độc hơn, dã thú hơn chẳng?

Cậu Ken-gi được tôi đánh giá cao thì tỏ ra khoái chí. Cậu nhìn tôi lúc lắc cái đầu, liềm liếm cái môi, ve vẩy cái đuôi và sữa lên mấy tiếng "ách ách" bé bỏng vui tai và rất dễ thương.

Đỗ Sơn, 11-1987
